

a művész kifejezni, hanem történetté emeli. „Egysoros költeményé”, ahogy ő maga mondja. Még inkább mesévé, hiszen általában így szereti meghatározni művei háttérszellemiségét. „Már az első grafikáimban benne voltak ezek a mesészerű vonalak, figurák. Ez vagyok én, nem tudok ezektől a formáktól elszakadni. Vannak köztük állatok, nem mindig valós állatok, inkább a képzőművészetben leképezett másuk, de vannak emberi figurák is.”

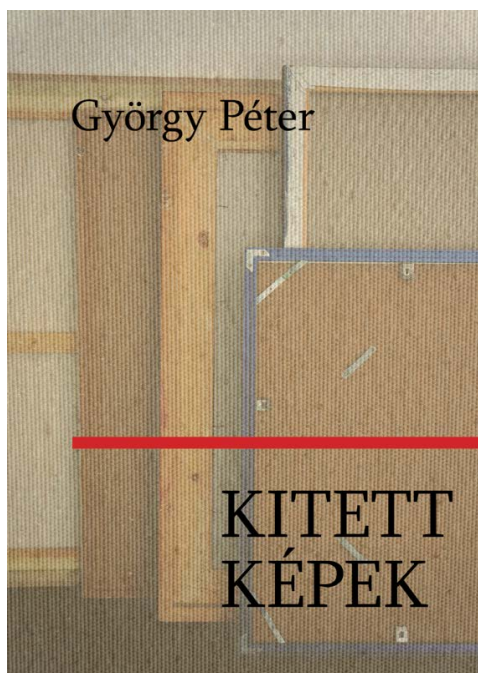
[titkoscsoda] Györgydeák György rajzai első pillantásuk óta (vagyis a 80-as évek közepétől) kedvenc könyveim illusztrációit

idézték számomra. Szemethy Imre Maldoror énekei (Lautréamont) és Borges Titkos csoda rajzillusztrációinak világát. Iróniát, abszurditást, szürrealizmust, és ahogy Szemethy nevezte: „patafizikát”, ami számomra vállalhatóan is metafizikus áthallást jelent. Talán nem meglepő, ha végezetül egy személyes élménnyel zárom a kötet bemutatását. Az album érkezésével nagyjából egy időben vettem észre, hogy a velem szemben lévő árvalányhajás dombra, dombba beköltözött egy borz. Nem könnyű nem leírni ide. Bár valóságos állat, gondolok valamit az üzenet(éről)...

Sinkó István

Egy szigorú hang a jelenből

György Péter:
Kitett képek

Határozott kritikai hang György Péteré. Megfontolt, de nem kíméletes, a közepébe vág, és tanáros szigorral oszlat el kételyeket – néha tévhiteket – írásaiban. Személyes, de nem személyeskedő, ítéletet mond, de nem kíván a legfőbb ítésszerepében tetszelegni. Az *Élet és Irodalom* hasábjain 2015–2020 között megjelent kritikáiból válogatott most egy kötetnyt Szikszai Károly szerkesztő.

Az írások átfogják jelenünk kulturális teljesítményeinek szinte teljes platformját, a képzőművészet, az építészet és a múzeumok világa egyaránt görcső alá kerül György Péter vizsgálódásának tárgyaként. A könyvet bevezető írásában Kürti Emese

Élet és Irodalom,
Budapest, 2020,
167 old, 3200 Ft

meg is fogalmazza azt a kritikai irányt, amit György Péter fel fogása képvisel. Egy szubjektív antropológia felől megközelített kulturális dzsungel és annak feltárandó részei kerülnek az olvasó elé. Kürti jól érzékelteti: „a kötetten végigvonul az avantgárd szubkultúrájának, művészeinek és médiumainak kivételesen mély ismerete”.

György írásaira, kritikáira elsősorban azért érdemes odafigyelni, azokat gondosan olvasni, mert nem pusztán saját meglátásait, hanem azok alátámasztására – széles körű olvasottságát, tájékozottságát bemutatandó – remek hivatkozásokat is találunk. Így figyelmet felkeltő idézetek és példák nyomán jutunk el a szerzővel konklúziójához, legyen az egy magyarkodó kiállítás (*Magyar hős – idegen busó meccs*) vagy Gróf Ferenc izgalmas Bernáth-projektje (*Budapest-panoráma*), de gyakran szólal fel tájat, várost elcsúfító, alig értelmezhető plasztikák ügyében is (*Miska-kolosszus*).

György kontextust értelmező írásai legtöbbször pontosan irányítják a figyelmet az adott helyzet (kiállítás, múzeumi munka) mögött húzódó problémákra. „A nemzeti emlékezet absztrakt normája annyit ér, mint a mikrohistóriák kérlelhetetlen precizitású metszeteinek pontossága” (*Az üres tér múzeuma*). A kötetben fel-felbukkannak azok a szellemi toposzok is, melyeket György Péter kiemelkedő teljesítményként, a magyar kulturális szcena egyedülálló jelenségeiként mutat be. A kötetet indító, El Kazovszkij emlékkiállításáról szóló, 2015-ben megjelent, kétfételes írás utolsó, hosszú mondata nemcsak El Kazovszkij apoteózisa, de egy megrendítő életmű elhelyezését elemző pozitív kritikai hang is egyben: „Így vált El Kazovszkij életmű-kiállítása a magyar kánon újírásának fontos állomásává [...] anélkül, hogy az »mestert« formált volna belőle, azaz épp oly halottá tették volna, mint amilyen vadul és szabadon élni kényszerült, és persze akart.”

Számos kritikájában, mint például Károlyi Zsigmondról szóló írásában is felleljük az új szemléletű elemzés kísérletét, mely ok-okozat formájában kívánja értelmezni a látott műegyütteseket. György Péter azt az esztétikai-etikai hangot képviseli a magyar műkritikában, amely szókimondásával, ugyanakkor megkérdőjelezhetetlen tárgyi tudásával az elé került „tárgylemez”, azaz a kultúra egy-egy szegmensének minden kis jelenségét, értékét és hibáját, tévedését is szigorú vizsgálat alá veszi és frappáns módon elemzi. Kritikái határozott hangú felszólalások egy magasabb színvonalú kulturális lét megteremtésének érdekében.